

SITGES EN ÈPOCA IBÈRICA I ROMANA: Les restes del carrer Nou i de l'entorn de l'Ajuntament

Joan García Targa

*Arqueòleg. Director de les excavacions
Arqueològiques al casc antic de Sitges*

Introducció

Els treballs arqueològics efectuats al solar ocupat per l'antiga Casa del Poble del Carrer Nou de Sitges, s'iniciaren com a conseqüència de les obres prèvies a la construcció d'un edifici dels serveis d'Hisenda de l'Ajuntament de Sitges. Els treballs de rebaix fets amb màquina excavadora sense control arqueològic van posar al descobert dues clavegueres romanes i gran quantitat de materials ceràmics, així com part d'un molí de gran dimensions.

Com a conseqüència d'aquests fets, i de forma immediata, l'Ajuntament de Sitges, va notificar al Servei d'Arqueologia de la Generalitat de Catalunya, la necessitat

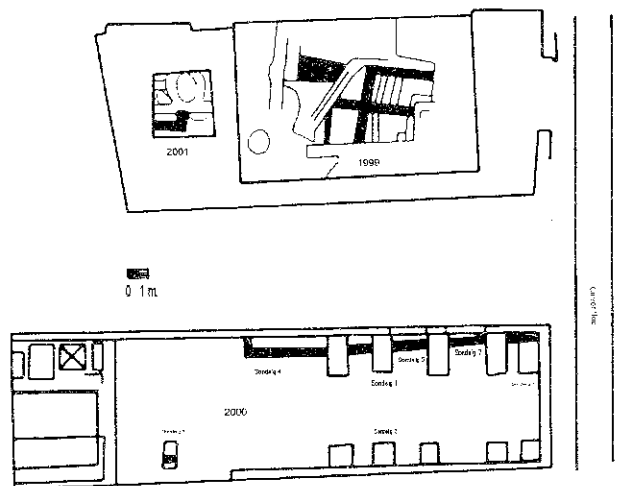
de fer el seguiment de les obres amb la finalitat de delimitar l'extensió de les possibles restes i coordinar els treballs d'excavació que es poguessin dur a terme.

Els esmentats treballs van iniciar-se el dia 25 d'octu-

bre i van finalitzar el 17 de desembre de 1999. La superfície total de l'intervenció va ser d'uns 48 metres quadrats, aproximadament (8 metres de llarg per 6 metres d'amplada). Els límits de seguretat de l'obra, i el mal estat de conservació dels edificis adjacents, condicionà l'àrea d'excavació a la part central del solar

Els treballs de rebaix efectuats per a la situació de la grua necessària per a l'obra ens ha permès efectuar una segona campanya d'excavacions durant el mes de gener del 2001.

Cal destacar també que la supervisió de les obres de construcció de dos blocs de pisos al número 16 del mateix carrer entre els mesos de febrer i juny del 2000 ens han permès ampliar l'extensió de l'ocupació ibèrica i romana en aquesta zona

Excavacions al carrer Nou anys 1999 - 2001

del casc antic de Sitges.

Finalment, les rases destinades a la conducció del gas natural davant de la Biblioteca han permès documentar restes d'un mur i materials ceràmics d'època

ibèrica.

Antecedents arqueològics al casc antic de Sitges

Les successives obres d'infraestructura dutes a terme al nucli antic de Sitges al llarg del segle XX ens permeten comptar amb un seguit de punts amb restes arqueològiques aïllades, que, d'altra banda són evidència clara d'una ocupació antiga d'aquesta zona, com a mínim des del Bronze Final. Troballes numismàtiques d'època romana a la Torreta i la Punta, exemplars d'àmfores a la zona del Baluard, fragments de ceràmica sigil·lada a prop de la Rectoria, fragments de ceràmica ibèrica i romana al carrer Carreta i ampli ventall de materials ceràmics a l'Ajuntament.

L'any 1988 es dugué a terme la primera intervenció arqueològica al nucli antic de Sitges, concretament en una de les dependències de l'Arxiu Municipal. El resultat va ser de gran interès atés que es documentà part d'una sitja amb materials ceràmics, constructius, òssis i vegetals la cronologia dels quals podem situar a finals del segle IV o durant el segle III abans de Crist.

La Casa del Poble. Documentació arqueològica

Els treballs d'excavació ens han permès documentar una llarga ocupació del solar. L'ordre de la descripció és el constatat durant el procés d'excavació, és a dir, de les fases més modernes a les més antigues.

Podem establir els següents períodes constructius:

Ocupació Moderna

1. La Casa del Poble: construcció del primer quart del segle XX, destruïda parcialment durant la Guerra Civil Espanyola i enderrocada a la dècada dels seixanta.

2. Construcció del segle XIX. Caracteritzada per uns paviments i diversos receptacles o espais destinats a l'emmagatzematge de productes agrícoles (vi i oli).

3. Moment constructiu definit per un paviment de còdols i diversos trams d'un mur perimetral de pedra seca, que semblaven delimitar una construcció amb un pati obert, datables a mitjans del segle XVIII.

4. Construcció definida per dos trams de murs i una possible cantonada d'una construcció difícilment identificable però individualitzada estratigràficament, ateses les remodelacions posteriors que s'hi dugueren a terme corresponents a mitjans del segle XVII.

Ocupació Romana.

Caracteritzada per la presència de restes constructives corresponents a quatre fases d'ocupació que van des de finals del segle III abans de Crist fins a inicis del segle III després de Crist.

• *4rt període constructiu*: Datable a mitjans del segle I després de Crist.

Caracteritzada per un dos trams d'un mur fet de pedra recobert de morter de calç que delimiten la cantonada d'una habitació. Originàriament, estaria recobert per un estucat per ambdues bandes amb pintura mural. Associats a aquest mur es localitzaren diversos pisos d'ús fets amb terra compactada amb una fina capa de morter.

Els trams de mur es perllonguen cap a l'est en direcció al carrer Nou i cap el sud, en direcció a mar. Per les seves dimensions i per la qualitat del seu parament, de pedra i encofrat, sembla que es tracta d'un espai de significació, la funció del qual no es pot concretar fins el moment.

Corresponent a aquesta fase, i relacionats amb l'estructura anterior, documentarem dos trams d'una claveguera, el primer d'orientació nord/est-sud/oest, i el segon amb orientació est. L'estructura és feta amb pedra, recoberta de morter de calç, amb revestiment hidràulic i la seva cobertura era feta de lloses, teules i fragments de marbre reaprofitats.

• *3er període constructiu*: Datable entre mitjans del segle II abans de Crist-Canvi d'Era

Caracteritzat per dos trams d'un mur fet amb pedra i lligat amb terra. El primer presentava una orientació est-oest, perllongant-se més enllà de la cala efectuada i el segon tram que és d'orientació nord-sud, també supera els límits del sondeig efectuat. Aquestes restes de mur definien la cantonada nord-oest d'una habitació de grans dimensions que ocupava l'àrea sud del sondeig i que superava els límits de l'àrea intervinguda.

A l'extrem est de la cala aparegué un tram de mur que corresponia a una compartimentació d'aquesta habitació. En aquest cas, els trams dels murs excedien dels límits de l'intervenció efectuada.

Formant part d'aquest moment constructiu hem d'incloure les restes del calaix d'una claveguera feta de pedra i cobert amb un arrebossat de morter de calç que presentava una orientació est-oest i que va ser tallada pels treballs inicials de màquina excavadora.

• *2on període constructiu*. Datable a la primera meitat del segle I abans de Crist

Caracteritzada per un mur de pedra d'aspecte molt homogeni, lligat amb terra, molt ben travat i amb orientació nord-sud. El seu traçat presentava una petita inflexió a la part central.

Aquesta fase constructiva ve definida també per un mur fet amb pedra amb cobertura hidràulica de morter de calç al qual s'adossa un petit receptacle de forma quadrangular. Tant per les seves característiques, com per l'acabat interior creiem que es tracta d'un espai destinat a contenir líquids.

• *1era fase constructiva*. Datable a finals del segle II abans de Crist.

En aquest cas, només es va poder documentar part d'un mur, així com i un seguit de pedres situades a l'est del parament. Arribats en aquest punt es va finalitzar la campanya d'excavacions.

Segona campanya d'excavacions a la Casa del Poble

La realització d'un rebaix de terres sense control arqueològic a la zona projectada com a pati, determinà la realització d'una petita intervenció duta a terme entre el 28 de desembre del 2000 i el 5 de gener del 2001 sobre una superfície de 9 metres quadrats.

En aquest cas, tornarem a documentar part d'un mur fet de pedra amb encofrat de morter de calç que tant per les seves característiques formals com per les seves cotes topogràfiques absolutes corresponia al quart període constructiu d'època romana caracteritzat anteriorment i que situem a mitjans del segle II després de Crist.

La fondària necessària en aquest punt de l'obra ens va impedir continuar els treballs d'excavació en aquest punt.

Intervenció arqueològica al número 16 del Carrer Nou.

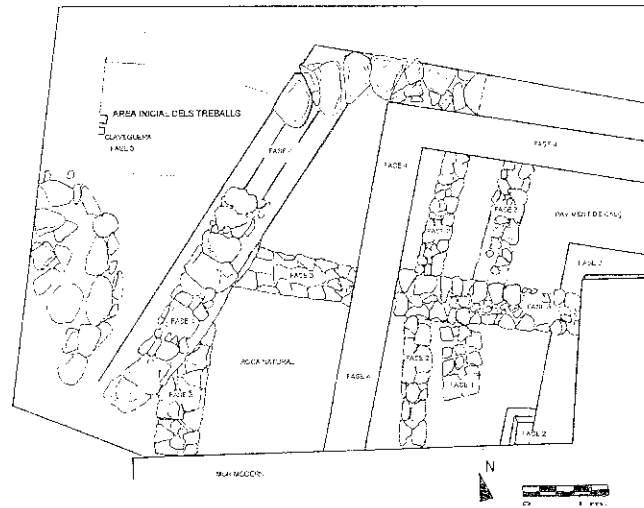
Els treballs de construcció de vivendes dos solars més enllà de la Casa del Poble motiva la supervisió arqueològica dels successius rebaixos destinats a les zapates i riostres.

S'han efectuat tres sondeigs arqueològics i el control i documentació de quatre intervencions de l'obra que incidiren sobre estructures arqueològiques. El conjunt de les intervencions efectuades ens permet diferenciar dues fases d'ocupació dins del solar:

En primer lloc, d'època romana caracteritzada per un dipòsit de pedra amb cobertura hidràulica de morter de calç que presenta unes característiques molt semblants a les que defineixen la fase romana més moderna de la Casa del Poble. Sobre els murs d'època romana es disposa la fonamentació de les cases modernes.

El segon moment és d'època ibèrica, cobert parcial-

ment per l'ocupació romana i del qual hem documentat part d'un mur fet amb pedra i lligat amb terra, molt compacte i que cobria la pràctica totalitat del solar amb una orientació est-oest. La llargada d'aquest mur era d'uns 17 metres, documentats a tot el mur perimetral nord del solar. Cal assenyalar també que es documentà la cantonada sud-oest d'aquesta habitació que s'endivava dins del solar consecutivament a la part nord del carrer Nou.

Plànol de les restes romanes a la Casa del Poble (1999)

La cronologia de les restes constructives documentades és de finals del segle II-inicis del segle I abans de Crist, datació que podria relacionar-se amb la fase constructiva més antiga documentada a la Casa del Poble.

Seguiment de les rases de gas natural

El seguiment de les rases efectuades davant la Biblioteca Santiago Rusiñol han permès documentar part d'un mur fet amb pedra i lligat amb

terra que, tot i el reduït espai intervingut, semblava tenir una orientació est-oest. A banda del mur esmentat cal senyalar la presència de gran quantitat de fragments ceràmics d'època ibèrica, concretament dels segles II-I abans de Crist.

Valoració general i conclusions

Els resultats de l'estudi de les intervencions del carrer Nou, ens indica l'existència d'un assentament estable en època ibèrica i romana en aquesta zona del nucli antic de Sitges

L'aspecte més important és el canvi qualitatiu i quantitatiu pel que fa al coneixement de les fases d'ocupació antigues en aquest indret, atès que per primera vegada, s'han documentat, conjuntament, estructures arquitectòniques i materials arqueològics.

En les diverses intervencions esmentades, hem estat condicionats pel ritme de les obres, pels marges de seguretat establerts, així com pels aspectes econòmics implícits en qualsevol intervenció arqueològica dins d'un context urbà. Com a conseqüència, no s'ha pogut assolir l'extensió total de l'assentament en cadascun dels solars, i, a la vegada, tampoc hem pogut registrar

les fases constructives més antigues.

Condicionats per aquestes circumstàncies, resulta evident que les hipòtesis de treball que es presenten són provisionals i s'han efectuat tenint en compte la superfície excavada i les cotes topogràfiques assolides.

De forma temptativa, ateses les característiques formals dels diversos paraments, la seva disposició dins l'espai, i la majoritària presència de recipients contenidors, creiem que la finalitat dels espais documentats en aquestes darreres intervencions, podria ser, fonamentalment, vinculada a l'elaboració i l'emmagatzematge d'excedents agrícoles. Lògicament estem parlant tant d'espai d'emmagatzematge com de les vivendes associades a aquestes activitats.

Sembla però, que aquesta possible zona industrial seria només una part d'un espai, més gran, d'habitat, que podria estar integrat dins d'una trama urbana, més o menys complexa, o bé formaria part de les instal·lacions productives d'un assentament tipus villa situada sota l'actual nucli antic de Sitges. Futures actuacions permetran confirmar o rebatre aquesta hipotesis.

La presència d'alguns materials associats a construccions nobles (pintura mural i estucs, marbres, paviments fets amb fragments de marbres rectangulars *-opus sectile-*, dues clave-

gueres, una presència significativa de vaixel·la fina de gran qualitat. ...) permeten apuntar la possibilitat de l'existència a a la part superior del turonet (on hi ha actualment l'Ajuntament i altres edificis públics i privats), d'una estructura d'entitat en època romana.

Els resultats d'aquestes intervencions demostren clarament l'existència d'una ocupació estable en època ibèrica i romana entre el segle III abans de Crist i el segle III després de Crist al nucli antic de Sitges.

L'interès demostrat per l'Ajuntament de Sitges i l'aval positiu de la Direcció General del Patrimoni Cultural de la Generalitat de Catalunya, ha determinat que les restes hagin estat declarades com a bé patrimonial. Aquest fet implica la seva conservació dins la nova estructura arquitectònica de l'edifici en curs. Així mateix, s'ha procedit a l'adaptació del projecte arqui-

tectònic inicial per garantir-ne la seva preservació.

Cadascuna de les fases de construcció d'aquest nou edifici i d'altres ubicats al Caseró Antic, han de ser supervisades pels tècnics del Servei d'Arqueologia de la Generalitat de Catalunya per tal de fer-ne el seguiment.

El precedent que estableixen aquestes intervencions, és prova evident de la necessitat de fer un seguiment acurat de totes les obres que s'efectuïn dins del nucli antic de la nostra vila com a garantia per conèixer el nostre passat.

Bibliografia

García Targa, J.: "Memòria de la intervenció arqueològica del Carrer Nou número 16 (Sitges, Garraf)"

Entregada al Servei d'Arqueologia de la Generalitat de Catalunya. Abril 2000.

García Targa, J.: "Memòria l'excavació arqueològica a la Casa del Poble, 2001 (Sitges, Garraf)".

Entregada al Servei d'Arqueologia de la Generalitat de Catalunya. 17 de gener del 2001.

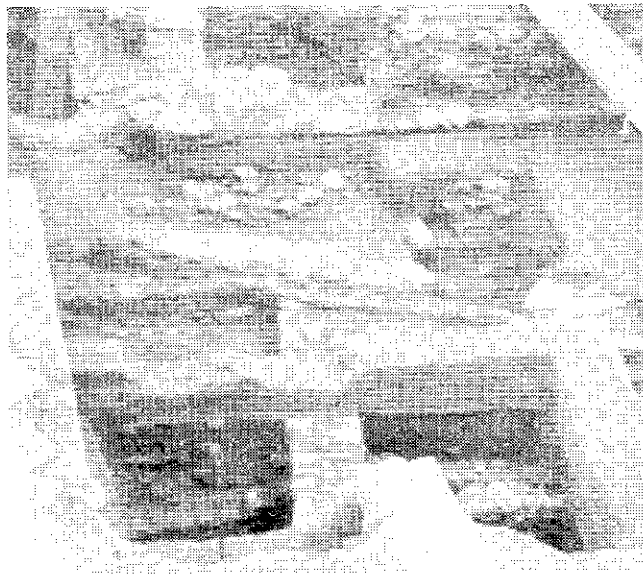
García Targa, J.: "Memòria del seguiment arqueològic dels treballs de canalització del gas" (Sitges, Garraf)" Entregada al Servei d'Arqueologia de la Generalitat de

Catalunya. Gener del 2001.

García Targa, J i Ribes, N.: "Memòria de la intervenció arqueològica a la Casa del Poble, 1999 (Sitges, Garraf)" Entregada al Servei d'Arqueologia de la Generalitat de Catalunya. Abril 2000.

García Targa, J; Miret, J; Miret, M.: "L'excavació arqueològica al subsòl de l'Arxiu Històric de Sitges (Garraf)" Homenatge a Miquel Tarradell. Estudis Universitaris Catalans (Barcelona): pàg. 509-517. 1993

García Targa, J; Miret i Mestre, M i Moragas, N.: "Estudi dels materials arqueològics apareguts l'any 1974 en el subsòl de l'Ajuntament de Sitges". Segones Jornades d'Estudis Penedesencs. Miscel·lània Penedesenca, XIII (Vilafranca del Penedès) : pàg. 169-193. 1990

Vista de les restes romanes a la Casa del Poble (1999)

LES NADALES DE L'ECO DE SITGES

Tomàs Garcés i J. V. Foix al setmanari sitgetà (i II)

Montserrat Esquerda

El 1954 Garcés, Manent, Riba i Foix van presentar una instància al *Ministerio de Información y Turismo* a Madrid per editar una revista literària, *Monitor*, en record de la que havia publicat a Sitges el mateix Foix amb Carbonell, permís que els fou denegat per raons evidentment polítics. Per a comprendre com va ser d'estreta i estimable l'amistat entre Carbonell i Foix, recordaré l'anècdota que explica Vinyet Panyella i que tingué lloc el maig de 1976, durant el sopar d'homenatge al sitgetà amb motiu del nomenament de Fill Predilecte. Una anècdota prou explícita sobre la gairebé total identificació ideològica entre aquest i Foix: "Una estona abans d'iniciar-se el sopar érem al restaurant alguns dels organitzadors, amb el poeta J. V. Foix, que també hi assistia. Plegats comentàvem algunes coses, quan de sobte comparegué Carbonell, es plantà davant de Foix i exclamà, eufòric: *Ara ja hi sóc senyer!* El comentari m'impresionà per tot el que uns mots tan breus significaven."

A partir de 1924 Foix passà a estiuajar al Port de la Selva i es distancià un xic de Sitges, però amb l'edició de la revista *L'Amic de les Arts* (1926-1929) el seu nom torna a ser-hi present. Cal subratllar el fet que en aquells moments Sitges comptava amb cinc publicacions periòdiques, un fet insòlit en una població que tot just tenia 4.800 habitants i en una època en la qual les subvencions oficials eren inimaginables i absolutament desconegudes. Esdevingué una de les millors revistes peninsulars d'avantguarda en el sentit més ampli de la paraula, i va ser a través de Josep Carbonell que Josep M. Soler de *l'Eco* va conèixer el poeta-pastisser de Sarrià. L'havia escoltat en una conferència donada al PASC el 3 de juliol de 1921, amb ocasió de constituir-se a Sitges el Pomell de Joventut. La revista *Baluard de Sitges* de 9 de juliol (número 1022) la presenta com la primera que dona Foix a Sitges. Dissertà sobre literatura catalana, des de l'*Oda* d'Aribau fins a Maragall, Riba i Carner. I després l'any 1947, llegint *Sol i de dol* amb Josep Carbonell. Com que no en pogué aconseguir cap exemplar, Josep M. Soler en féu dues còpies a màquina, una per a Ramon Planes i l'altra per a ell. Quan Foix ho sabé i afegí la dedicatòria següent: "A Josep Soler, que amb la seva tasca millora el que hom fa."

Aquell mateix any Foix es proposà l'inici de la sèrie de nadales i decidí que volia, abans d'enviar-les als seus amics, que fossin publicades a *L'Eco de Sitges*. En una altra ocasió Foix es confessà i digué: "Soler, admiro els qui com vós teniu la fe cristiana tan arrelada, jo la busco i encara no l'he trobada. Em sento una mica agnòstic." El Josep M. Soler li contestà: "Compte, jo procuro afermar-la tant com puc, i hi lluito. Però escolti'm, senyor Foix, vostè diu que no té fe? I els seus sonets de *Sol i de dol* que no diuen res? Vostè té una gran fe i sóc jo qui l'envejo."

També li explicà en una altra ocasió, que una nit de Nadal va assistir a la missa del Gall al convent dels caputxins de Sarrià que era a prop de casa seua. Foix era força amic dels caputxins i els va dir: "M'indigna veure a l'altar major de l'església un avet grandios, tot enllumenat i no cap pessebre."

Josep M. Soler també explica que una de les coses que més plaïa a Foix quan venia a Sitges era passar la tarda a la terrassa del Bar Roy: "Allà m'hi passo una bona estona, fins cap al tard. M'agrada veure els viants de totes les races i llengües". Tot això és al Butlletí número 85 del GES, l'any 1998.

L'Eco de Sitges de 12 de juny de 1955 (número 3312) anunciava a primera plana que el poeta Foix havia fet una conferència el dia 3 a El Retiro sobre el tema *Algunes consideracions sobre la poesia moderna*. Totes les autoritats de la vila, alcalde, mossèn i president de l'associació hi eren presents, fins i tot el delegat del *Ministerio de Información y Turismo* i, evidentment, l'amic Josep Carbonell. Dissertà sobre la recerca de la veritat en poesia a través de la història i de la vasta bibliografia que ha generat, i conclouia, segons el cronista, que "el poeta és un eterno evadido que, casi siempre, se opone a su época. No especula con la realidad, sino con el espectro o espectro de la realidad. Es el captador elocuente de los rumores del silencio y de los fantasmas de la soledad. Espera el milagro y confía en la palabra. Pues, dice J. V. Foix, si entre rimas, ritmos y asonancias, se produce el oráculo, una sola palabra: la Palabra, ilumina el Universo". Abans d'acabar l'acte, el poeta llegí alguns poemes que comentà breument.

Deia que el darrer capdany de Foix es publica el

1972. A l'any següent publicà el famós poema dedicat a Gabriel Ferrater, que acaba amb aquells versos tan contundents: “Ésser i traspàs fan un: tot muda i tot roman;/ tots hi serem al Port amb la Desconeguda”. Aquell mateix any, amb motiu de la Festa del Llibre, Foix fou convidat a la Biblioteca Santiago Rusiñol a parlar de poesia i a fer una lectura dels seus textos. En trià una selecció de relacionats amb Sitges. Aquesta, però, no fou la darrera col·laboració literària del poeta al setmanari, en els tres anys següents continuà celebrant el seu natalici, *Ella em diu Eu* (1974), *Des del cap de la Selva al massís de Capgròs* (1975) i la prosa *La pell de la pell* (1976). En reconeixement a tota aquesta trajectòria literària i de la seua vinculació amb el poble, amb motiu del norantè aniversari del poeta, *L'Eco de Sitges* li dedicà un extraordinari de cinc pàgines i un altre amb motiu de la seua mort.

Onze nadals i un cap d'any (1960, Edicions dels Amics de les Arts) és el recull de les nadales de les onze primeres nadales més el cap d'any de 1960, amb il·lustracions de Dalí, Mompou, Ponç, Guinovart, Obiols, Cuixart, Tàpies, Mercader, Sunyer, Galí, Fenosa i Miró respectivament. El mateix any Edigsa edità un disc on el poeta recita bona part d'aquests poemes. Fou probablement el llibre que trobà més caliu i diguem-ne ressò popular. La naixença de Jesús hi és presentada, generalment, dins la nostra àrea geogràfica, barrejada amb els mots i els episodis de cada dia. Déu neix, per exemple, al Port de la Selva i el van a adorar “mccànics de remença/ amb olis nous de llibertat”. El missatge cristià del poeta, prou explícit a

Sol, i de dol, agafa noves dimensions i el mateix Foix declarava: “Vull transcriure els dubtes, les defallences i les esperances de l'home religiós. El llenguatge de les meves nadales és adaptat a la sensibilitat de tothom. Si hi engalzo mots cultes, no privo pas de copsar-ne la poesia. El llenguatge és col·loquial i sense falques. Davant el mapa celeste de les galàxies, l'home és tan petit! Jo he tingut de sempre sensibilitat religiosa, encara que de vegades escrigui, com dic al poema, “a l'altra plana de la Llei que Vós dicteu” (Nadal 1958)”.

El poeta, pregonament religiós, malgrat els seus dubtes racionalistes, no era habitual de la pràctica religiosa, però no la rebutjava mai. L'any 1964 Edicions Nauta en fa una segona edició, i Quaderns Crema una de nova el 1984. Per voluntat expressa del poeta, a partir de 1961 no es farà cap nou recull de capsdany, els poemes es publicaran en llibres diversos i perdran l'encapçalament de la diada. Segons l'índex de *Obres Completes* d'Edicions 62, aquests apareixen a *Desa aquests llibres al calaix de baix*, com a *Obra poètica* dispersa o a *Altres*. Aquesta mateixa editorial publicà el novembre del 2000 *En el dia més clar de l'any*, un llibre i un disc compacte amb deu nadales escrites i recitades per J. V. Foix -en tres casos també comentades-, traduïdes al castellà i amb el facsímil de l'original *Tots hi serem al port amb la desconeguda*. Els seus poemes també han estat musicats per Guillermina Motta, Joan Manuel Serrat, Celedoni Fonoll, Marià Albero, i participà en el disc *Nadal de poetes* (1963).

MEMÒRIA ANUAL DEL GES 2000

El novembre de l'any 2000 es complí el 25è aniversari de la fundació del Grup d'Estudis Sitgetans com a entitat dedicada a l'estudi i a la difusió dels diversos aspectes de la vida i la història de Sitges. Malgrat aquest fet, com es llegirà després, fou a partir de l'inici del 2001 quan es començà a celebrar aquest aniversari.

A finals del 2000, l'entitat comptava amb 252 socis. En el decurs de l'any, hi ha va haver 17 altes i 8 baixes; entre aquestes últimes, cal destacar les de dos socis fundadors: Salvador Picas Figols i Rafael Casanova Termes, ambdós traspassats durant l'any 2000.

Al llarg dels dotze mesos, la junta es va reunir 9 vegades per tractar de la marxa de l'entitat. D'altra banda, es van organitzar 11 actes adreçats als socis i als sitgetans en general.

El 8 de gener, Miquel Marzal va parlar sobre *Els diorames a Sitges des de les finestres de l'Agrupació Pessebrista de l'ABPS*. El 22 del mateix mes, Joaquim Monclús, presentat per David Jou Andreu, va fer una conferència sobre *La catalanitat de la Franja de Ponent*. Ja el 26 de febrer, tingué lloc la presentació de la novel·la d'Antoni Munné-Jordà, *L'única mort*, a càrrec de Montserrat Galícia i Vinyet Panyella. El 22 de març David Jou presentà el llibre *Sitges dia a dia des de 1306 a 1999*, de Roland Sierra i Farreras. I el 15 d'abril, es féu una altra presentació, la de l'estudi *Els Rusiñol. Iníci i consolidació d'una nissaga*, llibre d'Isabel Coll sobre el qual dissertà Vicenç Morando. El 3 de juny, Maria Lluïsa Marsal parlà dels *50 anys de l'Antologia de Sitges*. El 22 de setembre, fou presentat, a càrrec de Joan Yll i Martínez, el quadern del GES

Borregaires i altres antics músics populars de les muntanyes de Garraf, escrit per Jordi Milà i Franco. El 30 de setembre, Isabel Coll i Antoni Munné-Jordà introduïren al públic en la pintura de l'artista Brull Carreras, que inaugura l'exposició *Sèrie Àngel Exterminador (1972-1980)*. El 4 de novembre, Àngels Parés i Corretgé féu una conferència titulada *En record de Pere Quart*, que va incloure un recital de poemes de l'esmentat escriptor a càrrec de Montse Lago. El 18 de novembre, Joan Solé Bordes presentà l'exposició *Cent referents gràfics històrics del segle XX al Penedès*. El 16 de desembre, Guiomar Coll i Josep Soler parlaren dels seus treballs mereixedors dels premis Carbonell i Gencr *Miquel Utrillo, un home polifacètic* i *Els pseudònims de L'Eco de Sitges*, respectivament. L'acte es completà amb una lectura de poemes per part de Joan Duran i un petit concert a càrrec de la violoncel·lista Nàia de Marlínez.

A més a més, tingueren lloc diverses exposicions d'alguns dels nostres consocis, com ara Josep Mª Jornet, Andreu Noguero i Joan Olivé, entre altres.

Durant l'any 2000, el Grup d'Estudis edità dos quaderns; el primer va aparèixer l'abril i el segon el setembre. Foren els següents: *Sitges dia a dia des de 1306 a 1999*. Recull d'efemèrides sitgetanes, de Roland Sierra i amb pròleg de Vicenç Morando, i *Borregaires i altres*

antics músics populars de les muntanyes de Garraf, de Jordi Milà, que l'any anterior havia merescut el premi Folklore de Sitges.

Del Butlletí del Grup d'Estudis es publicaren els números 92, 93, 94 i 95, amb articles de Bàrbara Elena, David Jou i Andreu i Miquel Marzal i Ortiz.

Els premis Josep Carbonell i Gencr arribaren a la seva XIX edició. En la categoria universitària, el premi de 80.000 pessetes fou per Josep Torelló i Junyent, pel treball *Sitges, 1865-1877: revolució, música i guerra*. En la categoria preuniversitària, les 40.000 pessetes del premi foren repartides entre els treballs *Miquel Utrillo, un home polifacètic*, de Guiomar Coll Coll, i *Els pseudònims de L'Eco de Sitges (1886-1900)*, de Josep Soler Marcé. Quant al Premi Folklore de Sitges, que arribava a la seva XIV edició i que és dotat per Jofre Vilà, el guardó se'l va endur mossèn Santiago Casanova Giner, pel seu estudi sobre la *Col·lecció de Goigs de Sitges*.

Finalment, cal ressenyar que el 2000 es va celebrar la segona edició del Concurs Sant Jordi, adreçat als estudiants d'ESO i Batxillerat de les escoles sitgetanes.

Roland Sierra
Secretari

MEMÒRIA ANUAL DEL GES 2001

L'any 2001 el GES entrà en el seu vint-i-sisè any d'història. Fou aleshores quan es celebrà, amb una conferència i la publicació d'un quadern, el quart de segle de la fundació de la nostra entitat.

A finals d'any, l'entitat tenia 265 socis. En el decurs de l'any es produïren 15 altes i 2 baixes.

En total, durant l'any la junta es reuní 7 vegades i es realitzaren 16 actes públics.

El 3 de febrer, Oriol de Cabanyes i Lluís Jou Mirabent parlaren dels *Vint-i-cinc anys del Grup d'Estudis Sitgetans*. El 10 de febrer, Joan Garcia Targa conferencià sobre *Les excavacions a l'antiga Casa del Poble*. El 3 de març tingué lloc un *Homenatge pòstum al Dr. Josep Roca-Pons*; evocaren la seva figura i la seva obra Mª Lluïsa Marsal, Ventura Sella, August Bover i Vinyet Panyella. El 24 de març, Joan Garcia Targa parlà sobre *l'Arqueologia sitgetana: estat de la qüestió*. El 14 d'abril, Ignasi Mª Muntaner presentà el quadern del GES *50 anys de l'Antologia de Sitges*, escrit per Mª Lluïsa Marsal. El 4 de maig, Jordi Mirabent Castiel inaugurà la seva exposició *Records del passat de Sitges*. El 19 de maig, Joan Bassegoda

Nonell dissertà sobre *El neogòtic català*. El 2 de juny s'inaugurà una exposició commemorativa del 70è aniversari de la mort de Santiago Rusiñol, amb fotografies i documents de la col·lecció de Jordi Mirabent Castiel; l'acte es completà amb un recital de textos de Rusiñol sobre Sitges i el col·leccionisme. Una setmana després, el 9 de juny, Vinyet Panyella presentà la xerrada *Rusiñol vist pels seus contemporanis (La recepció de Rusiñol a Catalunya i Espanya)*, en la qual intervingueren Margarida Casacuberta i Lourdes Sánchez Rodrigo. El 28 de juny, tingué lloc la presentació dels llibres *Almogàvers, monjos i pirates*, d'Eugeni Casanova, i *La ruta dels almogàvers*, de Francesc Puigpelat, ambdós a càrrec de Roland Sierra. El 30 de juny, Maria Lluïsa Marsal, Roland Sierra i Josep Antoni Corella abordaren, des de diferents punts de vista, la figura de *Joan Puig i Mestre, impressor, poeta i fotògraf*, del qual, aquell mateix dia, s'inaugurà una exposició amb motiu del centenari del seu naixement. El 21 de juliol es presentaren els quaderns del GES, *Vint-i-cinc anys del Grup d'Estudis Sitgetans*, de David Jou Andreu, i *La guerra civil de 1936-39 a Sitges*, de David Jou, Roland

Sierra i Robert Teixidó. El 27 d'octubre, David Jou Andreu conferencià sobre *Victor Balaguer i Sitges, 100 anys després*. El 17 de novembre, Josep Milan, Neus Andreu i Carme Muntaner presentaren els seus treballs guanyadors dels premis Folklore de Sitges i Josep Carbonell i Gener. L'1 de desembre, Pere Gabriel presentà el llibre de Josep Torelló, *Sitges, 1865-1877: revolució, música i guerra*. I el 22 de desembre, s'inaugurà l'exposició *Tomàs Garcés: somni i paraula*, organitzada per la Institució de les Lletres Catalanes. En el decurs de l'acte, es van recitar alguns poemes de Garcés i altres poetes catalans referents al Nadal.

També tingueren lloc, al llarg de l'any, diverses exposicions dels nostres consocis, com ara Marian Martínez, Joan Olivé, Pere Camps, Josep Mª Jornet i d'altres.

En referència a les publicacions, el 2001 el GES edità tres quaderns i un llibre. El primer quadern, aparegut l'abril, fou *Els 50 anys de la publicació de l'Antologia de Sitges, 1950-2000*, obra de Maria Lluïsa Marsal. Els altres dos aparegueren a la vegada el mes de juliol. En el primer, *Vint-i-cinc anys del Grup d'Estudis Sitgetans*, David Jou Andreu recollia amb tots els detalls la gestació del GES i la seva evolució al llarg del seu primer quart de segle d'existència. El segon, *La guerra civil de 1936-39 a Sitges*, aplegava les conferències que sobre el tema havien donat l'any 1999 Roberto Teixido, Roland Sierra i David Jou. Per últim, el llibre que es

publicà fou el de Josep Torelló, *Sitges, 1865-1877: revolució, música i guerra*, amb el qual l'autor havia guanyat l'any anterior el premi Carbonell i Gener en la seva categoria universitària.

Altrament, es publicaren quatre Butlletins del GES corresponents als números, 96, 97, 98 i 99, amb articles de Vicenç Morando, Roland Sierra i Josep Soler Marcé.

L'any 2001, els Premis Josep Carbonell i Gener i Folklore de Sitges arribaren a la seva edició vintena i quinzena, respectivament. En la categoria universitària, el Carbonell i Gener fou declarat desert, però s'atorgà un accèssit al treball *Agustí Ferrer i Pino i les pintures murals del saló-teatre del Casino Prado Suburense de Sitges*, realitzat per Isabel Vivó i Josep Milán. Quant a la categoria universitària, s'atorgà el premi exaequo als treballs *La Voz de Sitges, 1894-1895*, de Carme Muntaner Alsina, i *Contractes de matrimoni. El cas de la parella formada per Teresa Raventós i Anton Raventós. l'any 1767, a Sitges*, de Neus Andreu Santisteban. Així mateix, es donà un accèssit al treball de Natàlia Jiménez, *Els mapes del Garraf segons Nicolau de Credença*. El Premi Folklore de Sitges fou atorgat a Josep Milán Parellada pel seu treball *Balls, entremesos i elements perduts*.

Roland Sierra
Secretari

**Aquest número ha estat
publicat amb l'ajuda de**

 Caixa de Sabadell